

Místní národní výbor Březí

1958 – 1960

Inventář

Číslo EL NAD: 770
Evidenční číslo pomůcky: 69

Obsah

Úvod.....	3-6
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3-5
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	5
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	6
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	6
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	7
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	8
Inventární seznam.....	9-10

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem fondu je Místní správní komise Březí a Místní národní výbor Březí vyvíjející svou činnost od 14. března 1946 do 30. června 1960. Obec Březí spadala v letech 1945 – 1960 do politického okresu Tachov. Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb. o krajském zřízení byl od 1. ledna 1949 zřízen Kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Březí.

Podle vládního nařízení č. 4/1945 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněného vládním nařízením č. 44/1945 Sb. o rozsahu působnosti národních výborů, se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Jejich vnitřní složení pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitra č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu Československé republiky a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

Místní správní komise v obci Březí byla ustavena v březnu 1946. Ještě před tímto datem jmenovala Okresní správní komise v Tachově dočasnou správou obce Josefa Egermaiera v období od 21. ledna 1946 do 14. března 1946. Dne 14. března 1946 byl OSK jmenován předseda MSK Josef Perger a 2 členové MSK Jan Egermaier a František Wiedermann. MSK byla dne 22. srpna 1946 doplněna ještě o dalšího člena Alexandra Nováka.

Ke změně ve složení MSK došlo již 25. ledna 1947, kdy v obci byla zvolena nová MSK. OSK v Tachově jmenovala dne 27. ledna 1947 předsedu Jiřího Hirčáka a členy Františka Kriegera a Františka Wiedermanna. Ve stejný den byla novému předsedovi předána obecní samospráva za účasti pracovníků ONV. František Wiedermann, který zastával funkci pokladníka, se projevil jako nespolehlivý, a tak byl na jeho místo v srpnu 1947 zvolen do MSK nový pokladník Jaroslav Filip, jmenovaný OSK 22. října 1947. Jelikož se předseda MSK Jiří Hirčák v lednu 1948 odstěhoval, byl na jeho místo 27. ledna 1948 zvolen opět Josef Perger (jmenován 5. února 1948), který ale ve funkci působil jenom pár měsíců. Poté byl z důvodu svého členství v sociální demokracii (která měla údajně v okrese Tachov zastavenou činnost) 26. dubna 1948 odvolán. Proto na schůzi MSK konané 15. dubna 1948 došlo ke zvolení nového předsedy Jaroslava Prokopa (jmenován 26. dubna 1948). Zároveň byl 26. dubna jmenován nový člen MSK Březí Josef Fialka.

MSK v Březí nahradil MNV teprve v roce 1950, a to na základě vládního nařízení ze dne 28. února 1950 č. 14/1950 Sb., o organizaci národních výborů. Podle kategorizace MNV spadala obec Březí do I. kategorie (do 600 obyvatel) s počtem nejméně 9 členů MNV. I přes některé rozpory při sestavování vhodných kandidátů se podařilo kandidátku sestavit a ONV v Tachově dne 30. května 1950 na návrh MAV NF jmenoval podle § 27 odst. 1, vládního nařízení č. 14/1950 Sb., tyto členy MNV v Březí: Vladimír Kozel, Jan Jacko, Jaroslav

Prokop, Ladislav Krátký, Anna Egermaierová, František Krieger, Jan Pitel, Marie Burdová, Ladislav Sýkora. Na ustavující schůzi MNV dne 16. června 1950 byl zvolen do funkce předsedy Vladimír Kozel, místopředseda Jan Jacko, finanční referent Jaroslav Prokop, školský referent Ladislav Krátký, vyživovací referent Anna Egermaierová. Dále došlo k volbě komise finanční, zemědělské, mimořádně vyživovací a kulturně osvětové. I přes ustavení místního národního výboru bylo ještě používáno razítko MSK Březí i hlavičkový papír místní správní komise. Ještě do prvních voleb do národních výborů došlo ke změně na postu předsedy MNV Březí, kterým se stal Jan Egermaier. Přesné datum není známo, ale muselo se tak stát v letech 1951 – 1952 (v dubnu 1952 již předsedou MNV Březí byl).

Do struktury národních výborů pak významně zasáhl až ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Dosavadní struktura národních výborů zůstala těmito normami v podstatě nedotčena, pouze v sídlech krajských národních výborů vznikly městské národní výbory. Poměrně zásadně však byla změněna jejich vnitřní organizace zrušením referentského systému, jehož místo zaujaly jednotlivé odbory národních výborů v jejichž čele již nestáli členové rady, nýbrž úředníci.

Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., se volil do místních národních výborů 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volí 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jedenkrát za měsíc (§10). Rada národního výboru se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byly voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Národní výbor mohl svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

Podle zákona č. 14 /1954 Sb. o volbách do národních výborů, byly uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na 3 roky. První volby do místních národních výborů se konaly 16. května 1954.

I přes velmi malý počet obyvatel v obci se volby uskutečnily (celkem 16 voličů) a bylo zvoleno 9 členů MNV: Jan Egermaier, František Krieger, Anna Egermaierová, Jan Švehla, Jan Pytel, Amálie Švehlová, Marie Burdová, Augusta Sobolíková, Marie Kriegerová. Na ustavující schůzi MNV dne 26. května 1954 byl zvolen předseda Jan Egermaier, tajemník Jan Pitel, náměstek Jan Švehla, předseda zemědělské komise František Krieger, předseda finanční komise Amálie Švehlová, předseda zdravotní komise Augusta Sobolíková. Je potřeba upozornit na skutečnost, že v obci Březí žilo v té době pouze 6 rodin a MNV tak bylo „rodinnou záležitostí“. To však nepřispívalo k dobré práci MNV, neboť si mezi sebou neustále vytvářeli osobní rozpory. MNV neměl ani žádnou samostatnou kancelář a pokud se nějaká činnost prováděla, tak přímo v domku (výminku) předsedy. Ani ustanovené komise nevyvíjely žádnou činnost. To vše sebou přinášelo další problémy a už tehdy se začalo mluvit o tom, že by bylo nejlépe obec sloučit např. s obcí Ctiboř. Avšak k této situaci došlo i přes veškeré potíže mnohem později.

Další vývoj MNV v obci Březí vzhledem k absenci archivních dokladů lze dokumentovat pouze ze zpráv o výsledcích revizí provedených ONV v Tachově, ze kterých vyplývá, že hospodaření MNV bylo ve velmi špatném stavu, způsobené neschopností, nezájmem a častou výměnou funkcionářů. Předseda MNV Jan Egermaier působil ve funkci do 1. března 1957, poté se odstěhoval z obce, aniž by někomu předal celou obecní agendu a

pokladnu za kterou zodpovídal. Proto bylo proti němu zavedeno trestní řízení. Po květnových volbách v roce 1957 byl předsedou zvolen dosavadní tajemník Jan Pitel. Na uvolněné místo tajemníka pak nastoupil Josef Jiroušek. Ve funkci předsedy ale Jan Pitel nebyl dlouho, už od 1. ledna 1958 ho vystřídal František Krieger a Jan Pitel převzal opět funkci tajemníka. Z poslední zprávy o provedené prověrce u MNV Březí ze 3. listopadu 1959 jasně vyplývá, že situace v obci byla už neúnosná. Nekonal se vůbec žádné schůze MNV, nic se neřešilo, téměř všichni členové MNV se z obce odstěhovali a nebyli za ně zvoleni náhradníci. Rovněž nebyly zvoleny ani stálé komise a výbor žen.

K definitivnímu zániku MNV v Březí došlo sloučením obce Březí s obcí Tachov od 1. července 1960 v souvislosti s územní reorganizací okresu Tachov provedené na základě zákona č. 36/1960 Sb. Sloučení s Tachovem však nebylo definitivní, neboť s účinností od 1. ledna 1964 při dalších územních změnách v okrese Tachov byla osada Březí vyčleněna od obce Tachov a přičleněna k obci Ctiboř. Definitivně se osada Březí dostala do správy MNV Halže od 1. ledna 1980, kdy byla sloučena obec Ctiboř s obcí Halže.

Předsedové MSK a MNV v Březí v letech 1946 – 1960

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Josef Perger	14.3. 1946	27.1. 1947 (MSK)
Jiří Hirčák	27.1. 1947	27.1. 1948 (MSK)
Josef Perger	27.1. 1948	26.4. 1948 (MSK)
Jaroslav Prokop	26.4. 1948	1950 (MSK)
Vladimír Kozel	16.6. 1950	? (MNV)
Jan Egermaier	1951 – 1952?	1.3. 1957 (MNV)
Jan Pitel	květen 1957	1957 ?
František Krieger	1.1. 1958	1960

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Ačkoliv u MNV Březí proběhly v padesátých letech 2 archivní dohlídky (1953 a 1957), nikdy nebyly žádné písemnosti pro archiv vybrány. Není ani jasné, jaké písemnosti se měly na MNV Březí nacházet, protože již zprávy z revizí, prováděné ONV v Tachově vypovídají o chabém úřadování MNV a absenci komisí, z čehož se dá předpokládat, že knihy zápisů těchto komisí nebyly ani vedeny a kniha zápisů ze schůzí pléna a rady MNV, která zřejmě vedena byla (i když nikoliv řádně), se ztratila. Při druhém průzkumu spisovny MNV Březí konaném 22. dubna 1957 bylo vybráno pouze 6 razítek, ale ani ta se nedochovala. Ve zprávě je dále uvedeno, že spisy byly nalezeny ve skříni „bez ladu a skladu“, ale žádné další doklady o jejich převzetí archivem neexistují. Dochované písemnosti byly po zrušení MNV Březí v roce 1960 zřejmě předány nástupnickým MěNV v Tachově, resp. MNV v Ctiboři, odkud byly převzaty neznámo kdy do archivu. Karta JAF byla založena teprve při revizi fondů provedené v roce 2000.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Vzhledem k velmi nepatrnému množství dochovaných archiválií (1 deník, 2 knihy příjmů a 2 knihy výdajů) nebyl použit ani Návrh metodického návodu pro uspořádání a inventarizaci archivních fondů místních národních výborů vydaného Archivní správou Ministerstva vnitra ČR. Torzo archiválií bylo seřazeno pouze podle jejich logického uspořádání.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý.

Dochované archiválie jsou II. kategorie.

Jazykem archivního souboru je čeština.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Vzhledem k rozsahové zanedbatelnosti fondu MNV Březí lze poměrně těžko hovořit o konkrétní využitelnosti dochovaných písemností. Ostatně časový rozsah napovídá, že o činnosti národního výboru v obci neexistuje téměř žádný materiál. Torzo finančních knih je pouze smutným dokladem o existenci MNV Březí a mimoděk tak poukazují na úřadování malých národních výborů v letech 1945 – 1960.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Fond MNV Březí uspořádala a inventární pomůcku sestavila Jana Zímová v srpnu 2006 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově dne 18. srpna 2006

Jana Zímová

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Jan Janák-Zdeňka Hledíková-Jan Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005

Sbírka zákonů republiky Československé – ročníky 1949, 1950, 1954

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé – ročník 1945, 1948

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21 Obecní záležitosti jednotlivých obcí (Březí) 1945 – 1952

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21 Evidenční lístky členů MSK / MNV, B – J, 1945 - 1949

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1 Slučování obcí a změny hranic obcí 1952 – 1989

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 176 Rozpočty MNV 1958

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 102 Zápisy ze schůzí rady MNV obcí 1953 – 1955

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 129 Zápisy revizí MNV obce B – C (1957 – 1961)

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 603 Zprávy o volbách do MNV (1954)

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 603 Volby do NV (1957)

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

JAF – jednotný archivní fond

MAV NF – místní akční výbor národní fronty

MěNV – městský národní výbor

MNV – místní národní výbor

MSK – místní správní komise

ONV – okresní národní výbor

OSK – okresní správní komise

SOkA – státní okresní archiv

Inventární seznam

Účetní materiál

1	Deník	1959 – 1960	K 1
2	Kniha příjmů	1958	K 2
3	Kniha příjmů	1959	K 3
4	Kniha výdajů	1959	K 4
5	Kniha výdajů	1960	K 5

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Místní národní výbor Březí
Značka archivního souboru:	MNV Březí
Časový rozsah:	1958 – 1960
Počet evidenčních jednotek:	5 (5 úředních knih)
Počet inventárních jednotek:	5
Rozsah bm:	0,05 (0,05 úřední knihy)
Stav ke dni:	18. srpna 2006
Archivní soubor zpracoval(a):	Jana Zímová
Pomůcku sestavil(a):	Jana Zímová
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválila:	PhDr. Markéta Novotná